

نگاه بیرون

چرا شرکت‌های آمریکایی به صف تجارت با ایران نپیوسته‌اند

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR

هاوارد لافرانچی • ترجمه: هرمز گیلیانه

● درحالی‌که شرکت‌های اروپایی از ایرباس و پژو تا سالیام، پیمان‌کار پروژه‌های نفت و گاز برای بستن قرارداد با حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران صف بستند، خبر انعقاد قراردادهای میلیارددلاری، سؤالی به اذهان متبادر می‌کند: شرکت‌های آمریکایی نباید بر سر این سفره پربرکت حاضر شوند؟ هرچه نباشد، آمریکا یکی از امضاکندندگان توافق هسته‌ای است که در قبال گام‌هایی برای تقلیل برنامه هسته‌ای، بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار به‌عنوان معافیت از تحریم به ایران اعطا کرد. آقای روحانی این هفته در ایتالیا و فرانسه بخشی از نقدبینگی پساتحریم ایران را خرج کرد. اما دو نخله فکری رقیب در آمریکا در بحث لزوم افزودن روابط تجاری و اقتصادی نزدیکتر به گشایش دیپلماتیک آمریکا با ایران، همچنان با هم رقابت می‌کنند. یکی دنباله‌روی استدلال پرزیدنت اوباما برای برقراری گفت‌مان با دشمنانی همچون ایران، است. منطق این دسته این است که با تعامل حداکثری، ازجمله به‌واسطه تجارت و روابط اقتصادی، آمریکا می‌تواند آن نوع از همکاری، تغییر رفتار و در نهایت تغییر سیاسی را که به دنبال آن است، تشویق کند. این همان استدلالی است که برای حمایت از همراه‌کردن گشایش سیاسی دولت اوباما با کوپا با دسترسی نامحدود تجاری و پایان تحریم اقتصادی هاوانا، به‌کار گرفته می‌شود. اردوگاه دیگر اما، دیدگاهی است که در کنگره بسیار قوی است، آنها معتقدند همکاری اقتصادی آمریکا و مهر تأیید قراردادهای تجاری با شرکت‌های آمریکایی فقط باعث توانمندترشدن نظام ایران می‌شود و این امکان را می‌دهد تا آن دسته از فعالیت‌های منطقه‌ای‌اش را که مغایر منافع آمریکاست، دوچندان کند. ایران (در کنار سوریه و سودان) یکی از سه کشوری است که همچنان در فهرست کشورهای حامی تروریسم آمریکا قرار دارند. با وجود اجرای توافق هسته‌ای و بازگشت پرسروصدای اروپا به ایران، کسی پایانی را بر این بحث و جدل در کوتاه‌مدت متصور نیست. تحلیلگران مسائل ایران می‌گویند با نبود اطمینان درخصوص رویکرد درازمدت آمریکا نسبت به ایران، هرگونه عجله از سوی شرکت‌های آمریکایی برای بستن قرارداد با ایران بسیار غیرمحتمل به‌نظر می‌رسد. اما تحریم‌های غیرمرتبط با مسئله هسته‌ای، همچنان نه‌فقط تجارت‌ها و بانک‌های آمریکایی، بلکه همتایان غربی‌شان را نیز، از انجام انواع خاصی از معاملات و سرمایه‌گذاری‌ها در ایران، باز خواهد داشت. آنچه به‌ویژه موجب ترس و نگرانی است، خاطره جرمیه ۹میلیارددلاری است که آمریکا بر بانک پارسیسی «بی‌ان‌پی پاریرا» در سال ۲۰۱۴ به دلیل نقض تحریم‌های آمریکا که انجام سرمایه‌گذاری در ایران از طریق بانک‌های آمریکایی با زیرمجموعه‌های مستقر در آمریکا را منع می‌کند، وضع کرد. چندین نفر از بخت‌داران سطح اول جمهوری‌خواه انتخابات ریاست جمهوری تأکید می‌کنند درصورتی‌که به کاخ سفید برسند، در همان روز اول آمریکا را از توافق هسته‌ای با ایران خارج خواهند کرد. دیگر کارشناسان مسائل ایران می‌گویند درعین‌حال که احتمال خروج آمریکا از توافقی به اجراگذاشته‌شده را به بسیار کم می‌بینند، این احتمال را می‌دهند که شرکت‌های آمریکایی همچنان برای ورود به بازار ایران رغبت نداشته باشند. باربارا اسلوین، مدیر اجرایی «شورای آتلانتیک»، می‌گوید: «شرکت‌های آمریکایی در ارتباط با ورود به ایران، خیلی محتاطتر عمل می‌کنند. شرکت‌ها هنوز درست نمی‌دانند زیرمجموعه‌هایشان چه کارهایی را می‌توانند انجام بدهند و چه کارهایی را نمی‌توانند». برخی تحلیلگران مسائل ایران بر این باورند که تعجیل اروپایی‌ها برای واردشدن به بازار پرمغفعت ایران، خطر ارسال این پیام را به ایران دارد که مسیر حرکت رو به جلوش با کمترین مانع روبه‌رو است. سوزان ملونی، محقق خاورمیانه در انستیتی بروکینگز، می‌گوید در سراسیمگی ایتالیایی‌ها برای پوشاندن مجسمه‌های برهنه به‌خاطر اینکه ممکن است برای میهمان‌شان، روحانی، برخورنده باشد، نشانه‌هایی از آمادگی غرب برای مفاشات با ایران می‌بیند که هرگونه اقدام احتمالی در آینده برای مهار ایران توسط جامعه بین‌المللی را با مخاطره روبه‌رو خواهد کرد. ملونی می‌نویسد: «توان بخشی به ایران بدون اصلاحات اساسی، چالش‌های حیاتی فعلی خاورمیانه بی‌ثبات را تشدید می‌کند. بازگرداندن ایران به جامعه جهانی می‌تواند به‌عنوان عاملی برای ایجاد ثبات عمل کند، اما فقط درصورتی‌که تهران خود را با جهان تطبیق دهد، نه اینکه جهان خود را با ایران تطبیق دهد». دیگر مخالفان سرسخت توافق هسته‌ای پیش‌بینی می‌کنند افشاکری‌های مداوم درخصوص اقدامات ایران، مشارکت در اقتصاد این کشور را همچنان جنجالی نگه خواهد داشت و احتمال اینکه آمریکا در آینده نزدیک تحریم‌های یک‌جانبه‌اش را بردارد نامحتمل می‌کند. اما برخی تحلیلگران، به اقدام اوباما در ارتباط با کوپا اشاره می‌کنند و می‌گویند همچنان اقدامات بسیاری وجود دارد که یک رئیس‌جمهور می‌تواند به واسطه فرمان‌های اجرایی‌اش انجام دهد تا مسیر شرکت‌های آمریکایی را برای حضور گسترده‌تر در ایران هموارتر کند.

politics@sharghdaily.ir

شرق: بعد از توافق هسته‌ای و اجرای برجام، رقابت بین اعضای ۵+۱ برای توسعه روابط اقتصادی و سیاسی با ایران به جایی رسیده است که بلافاصله پس از انعقاد قرارداد ایرباس‌ها در جریان سفر روحانی به فرانسه، «دنیس ماتورووف» وزیر صنعت روسیه، از مذاکره برای فروش هواپیما به ایران خبر می‌دهد. به گفته او اکنون برای تولید مشترک قطعات هواپیمای «ام سی ۲۱»، امکان خرید این هواپیمای مسافری و همچنین سوخو سوپرجت ۱۰۰ با ایران در حال مذاکره هستند. حال اگر از کنار توان صنایع هوایی روس‌ها و جایگاه آنها در دنیا عبور کنیم، این سؤال باقی است که رقابت کشورهای غربی، روسیه و... برای دستیابی به بازارهای ایران چه اثری در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی کشورمان خواهد داشت. همین تلاش‌های روسیه برای حفظ جایگاه و مراودات خود با کشورمان بهانه خوبی است تا چشم‌انداز روابط دو کشور را در فصل پسابرجام تصویر کنیم. این موضوع محور گفت‌وگوی ما با بهرام امیراحمدیان، کارشناس مسائل روسیه است.

● دیروز وزیر صنعت روسیه از مذاکره با ایران برای فروش هواپیمای ام سی ۲۱ و سوخو سوپرجت ۱۰۰ خبر داد؛ آیا این باب افزایش توسعه مناسبات با روس‌ها در فضای پسابرجام است؟

اینکه روسیه بعد از انعقاد قرارداد خرید ایرباس در جریان سفر رئیس‌جمهوری به فرانسه، به فکر فروختن هواپیما به ایران افتاده است را باید در کنار این نکته بررسی کرد که سال‌هاست آنها در پروازهای خارجی خود از هواپیمای بویینگ و ایرباس استفاده می‌کنند. حتی در سال‌های اخیر در پروازهای داخلی نیز هواپیماهای روسی را کنار گذاشته‌اند. به اعتقاد من اگر صنعت هواپیماسازی این کشور از لحاظ فنی و ایمنی مناسب بود خودشان از هواپیمای روسی استفاده می‌کردند؛ بنابراین ورود روسیه به مذاکره برای فروش هواپیما بعد از آنکه ایران قرارداد بسیار مهمی بسته است، سؤال برانگیز است.

● به نظر شما انگیزه روسیه از تلاش برای افزایش مراودات اقتصادی با ایران چیست؟ آنها به دنبال رقابت با غربی‌ها در فضای بعد از برجام هستند؟

روس‌ها با رکود مواجه هستند و تولید ناخالص آنها نسبت به سال قبل حدود ۳،۵ درصد کاهش پیدا کرده است؛ بنابراین تلاش می‌کنند که از این وضعیت خارج شوند. این به نظر مقامات ایران بستگی دارد که با آنها توافق کنند یا خیر.

● فکر می‌کنید نظر ایران در این زمینه چه خواهد بود؟

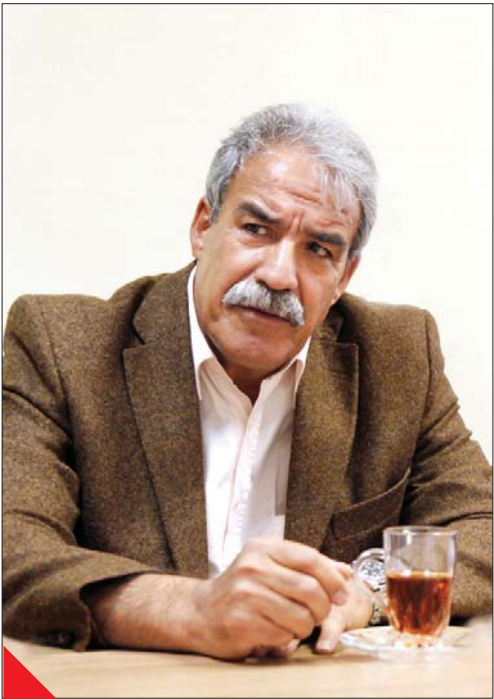
پیش‌ازاین نیز قراردادی امضا شده بود تا روسیه و ایران به‌صورت مشترک هواپیمای مسافربری بسازند اما در آن قرارداد نیز مشکلاتی برای ایران ایجاد کردند به‌همین‌دلیل فکر نمی‌کنم که ایران موافقت کند. شاید در شرایطی که ایران از سوی بازارهای اروپایی تحریم بود، روسیه می‌توانست برای خود جایی باز کند اما در شرایط بعد از برجام بعید است که ایران بخواهد از روسیه هواپما وارد کند.

● پس می‌توان این مذاکرات را رقابت روسیه با غربی‌ها در عرصه توسعه مناسبات اقتصادی با ایران در بستر پسابرجام تلقی کرد؟

بله، بعد از موقعیتی که ایران در عرصه دیپلماسی کسب کرد، کشورهای

بررسی پیشنهاد فروش هواپیمای روسی در گفت‌وگو با امیراحمدیان:

طرفین مذاکره با ایران به دنبال امتیازگیری هستند



عکس: امیراحمدیان، شرق

طرف مذاکره برای توسعه روابط خود با ایران در حال رقابت هستند. این رفتار مشابه رفتاری است که بعد از جنگ جهانی دوم صورت گرفت و کشورهای پیروز در ساختار شورای امنیت سازمان ملل برای خود حق وتو در نظر گرفتند. اکنون نیز طرفین مذاکره با ایران به دنبال امتیازگیری هستند؛ مسئله‌ای که این دو موقعیت را از هم متفاوت می‌کند آن است که ایران به دیپلماسی خود مدیون است و نه طرفین مذاکره.

● به‌رحال گسترش مناسبات اقتصادی بعد از برجام به توسعه روابط سیاسی خواهد انجامید، فکر می‌کنید آثار برجام در روابط ایران و روسیه چیست؟

اگرچه این کشور زمانی که پرونده ایران در شورای امنیت بود به تحریم‌ها علیه ایران رأی مثبت داد و هیچ‌وقت منافع ما را در نظر نگرفت اما تاکنون در روابط سیاسی با روسیه مشکلی نداشته‌ایم. روسیه که خودش در تحریم‌های ما دخیل بود از این فرصت بهره برد و روابط سیاسی و اقتصادی خود را با ما قطع نکرد؛ اما در چارچوب قطع‌نامه شورای امنیت اقداماتی داشتند که مثال آن توقف فروش اس-۳۰۰ به ایران و عدم پذیرش عضویت دائم ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای است. آنها زمانی که روابط ما با غرب کاهش پیدا کرده بود، توانستند روابط خود را با ایران افزایش دهند. ● روسیه در اقتصاد بدون تحریم ایران چقدر ظرفیت همکاری با ما دارد؟

روس‌ها ظرفیت اندکی برای روابط اقتصادی با ایران دارند؛ زیرا روسیه کشوری صنعتی- غیر از صنایع هوافضا، صنایع سنگین و صنایع موشکی - نیست و نمی‌تواند نیازهای صنعتی ما را تأمین کند. در دوران تحریم نیز مراودات تجاری ایران و روسیه بین یک تا ۱،۲ میلیارد دلار بوده است؛ بنابراین باید نتیجه گرفت که این کشور ظرفیت محدودی برای مراده تجاری با ایران دارد و در بخش‌هایی به کشورهای غربی نیازمند است. علاوه‌براین روسیه در دوران تحریم سامانه اس-۳۰۰ را نیز به ایران تحویل نداد؛ بنابراین اکنون که اروپا در حال نزدیک‌شدن به ایران است و شاهد افزایش سفر اروپایی‌ها از آلمان و... به ایران بوده‌ایم؛ روسیه فکر می‌کند دستش از بازار ایران کوتاه شده و تلاش می‌کند که جایگاه خود را حفظ کند.

● حفظ روابط روسیه و ایران در دوران تحریم به معنی تأثیرگذاری اندک برجام در این روابط است؟ برجام در حوزه سیاست چه اثری بر روابط دو کشور دارد؟

طبیعی است وقتی که ایران گزینه‌های زیادی برای تأمین نیازهای خود داشته باشد در نظرگرفتن منافع ملی بهترین گزینه را انتخاب می‌کند. به‌این‌ترتیب اگر ایران به این نتیجه برسد که می‌تواند نیازهای خود را از اروپای غربی تأمین کند، به‌سوی روسیه نمی‌رود. ایران و روسیه برای تأمین نیازهای یکدیگر محدودیت‌هایی دارند اما در حوزه سیاسی کمی تفاوت وجود دارد.

● چه تفاوتی؟

ایران به‌دنبال ایجاد روابط استراتژیک با روسیه است و روس‌ها در این شرایط به سمت توسعه روابط می‌روند اما در نهایت دو کشور به سمت همکاری‌های منطقه‌ای خواهند رفت.

● مهم‌ترین اثرات برجام در روابط سیاسی ایران و روسیه، همکاری‌های منطقه‌ای است؟

ایران و روسیه بعد از برجام در خیلی از مسائل می‌توانند رقیب هم باشند. به‌عنوان مثال در بازارهای حاشیه‌ای قفقاز رقیب هم هستند. ایران در حوزه انرژی به‌خصوص در صادرات گاز- اگر غربی‌ها در حوزه گاز ایران سرمایه‌گذاری کنند- می‌تواند رقیب بزرگی برای روسیه باشد. به‌خاطر این محدودیت‌هاست که احتمالاً سطح روابط ما با روسیه بیشتر از ۱۰ درصد افزایش پیدا نمی‌کند اما روابط ما با روسیه به همین شکل حسنه ادامه خواهد یافت. روسیه نیز مانند دیگر همسایگان ما امکاناتی در اختیارمان گذاشته است و سعی می‌کنیم روابط خوبی داشته باشیم.

● همکاری‌های خوب ایران و روسیه بیشتر در کدام زمینه‌ها خواهد بود؟

اخیراً گفته شده است که سامانه اس-۳۰۰ را- درحالی‌که به عربستان و سوریه اس-۴۰۰ می‌فروشد- تحویل خواهیم گرفت. در اجلاس آینده شانگهای هم ممکن است با پذیرش دائمی ایران مخالفت نکنند، همچنین در حوزه‌های امنیتی هم همکاری‌هایی خواهیم داشت. به‌عنوان مثال در حوزه‌های مربوط به دریای خزر از جمله قاچاق و دیگر حوزه‌های همکاری دو کشور، مبارزه با تروریسم در سوریه و عراق، مبارزه با مواد مخدر در افغانستان و... است.

کوتاه دپلماسی

احتمال سفر دوباره نواز شریف به تهران و ریاض

● ایرنا، روزنامه اردو زبان «اکسپرس» پاکستان در گزارشی نوشت: دولت پاکستان تصمیم به تسریع روند میانجیگری بین ایران و عربستان گرفته و احتمال سفر دوباره نخست‌وزیر پاکستان به تهران و ریاض وجود دارد. احتمال می‌رود نواز شریف سفرهای مجددی به پایتخت‌های ایران و عربستان انجام دهد اما این تحول بستگی به نحوه عملکرد نماینده‌های ویژه‌ای که قرار است از سوی ایران، پاکستان و عربستان با هدف پیگیری روند میانجیگری تعیین شوند، دارد. نخست‌وزیر پاکستان به سرتاج عزیز و طارق فاطمی، مشاور و دستیار ویژه خود در امور خارجی، ابلاغ کرده به تماس‌های دیپلماتیک خود با مقامات تهران و تنش میان ایران و عربستان کمک کرد. در مرحله اول، پاکستان قصد برقراری تماس‌های دیپلماتیک پش‌ترده میان ایران و عربستان را دارد و پس از آن، تلاش خواهد شد نشست‌هایی با حضور نمایندگان ویژه سه کشور در اسلام‌آباد یا هر کشوری دیگر برگزار شود.

آغاز عصر جدید همکاری‌های سودمند

● ایسنا: وزیر امور خارجه در صفحه توییتر خود نوشت: دیدار دکتر روحانی از فرانسه تبلور قدرت دیپلماسی است و عصر جدیدی از همکاری‌های سودمند متقابل در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آغاز شده است. او از آغاز عصر جدیدی از همکاری‌های سودمند متقابل در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خبر داد.

گفت‌وگوی ایران و ترکمنستان درباره خزر

● ایسنا: ابراهیم رحیم‌پور، معاون وزیر امور خارجه کشورمان و نماینده ویژه در امور دریای خزر، با رشید مردوف، وزیر امور خارجه ترکمنستان، ملاقات و گفت‌وگو کرد. در این ملاقات همکاری‌های دوجانبه و منطقه‌ای ایران و ترکمنستان در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، تجاری و دریای خزر مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. او در این دیدار ضمن تشریح جایگاه و موقعیت ایران در دوران پساتحریم، متذکر شد تعاملات و مناسبات دوجانبه و منطقه‌ای ایران و ترکمنستان، بیش‌ازپیش افزایش خواهد یافت.

IEON Café



کافه لئون نارون

کیت‌رینگ و سفارشات بیرون بر CATERING & DELIVERY

نیاوران - مرکز خرید نارون - طبقه همکف

۲۶۱۰۳۸۱۱

www.leon1960.com

/LEONSINCE1960